

Пише: Владан Кутлешић
субота, 13 април 2013 18:13

Политички аспекти [Декларације коју је недавно усвојила Влада АП Војводине](#), као предлог за Скупштину АПВ, о заштити уставних и законских права АПВ, очигледно имају озбиљне и значајне последице. Међутим, знатно мањи део, по обиму, ове Декларације – али зато ништа мање важан – јесте онај који претендује да буде стручна подлога за те ставове. Тај део декларације је, као и до сада у сличним приликама (Статут и Закон о АПВ), наиван и дилетантски, али баш због тога безобзиран и бахат према струци и знању, па ћемо их због тога посебно коментарисати.

При томе, оставићемо по страни и без коментара оне делове Декларације који указују на четири конкретна примера угрожености уставних и законских права АПВ, због тога што ти наводи, иако тачни, представљају појединачне случајеве неуставности и незаконитости за које постоје правна, а не оваква – политичка средства. У вези са тим је занимљиво да Влада АП Војводине тек на сопственом примеру примењује „неажурност Уставног суда Србије“, док јој та иста неажурност уопште није сметала у вези са Статутом и Законом о надлежности АПВ.

Прво, о тврдњи да је аутономија Војводине природно право и да је вољом грађана у саставу Србије (став 3.). Кад би писци Декларације више знали о појму природног права, знали би да кад оно постоји, оно је иманентно и постоји одувек и заувек, што је очигледна бесмислица у случају територијалне аутономије Војводине. Дакле, АП Војводина је творевина сада важећег Устава, као што је била и САП Војводина творевина устава од 1946. до 2006. године, а од 1918. до 1946. године није. Подсетимо само да су и све остале аутономије у свету (ретка појава, у двадесетак држава) увек биле креација устава, ређе међународних уговора. Тврдња у Декларацији о вољи грађана који су изабрали Србију, а која се помиње у истој реченици Декларације, јесте

Пише: Владан Кутлешић
субота, 13 април 2013 18:13

очигледна манипулација историјским чињеницама да би се појачао положај Војводине у односу на Србију. Да ли и овде треба подсећати да је та тзв. воља и избор исказан после de facto успостављене власти на тим територијама.

Друго, у Декларацији пише да важећи устав Србије утврђује да расподела надлежности између централне власти и Аутономне покрајине почива на принципима субсидијерности, хармонизације и солидарности. Устав Србије из 2006. године има много недостатака, али овакве стручне промашаје не садржи и у прилог тога се не може навести ниједна његова одредба. Кад би постојала субсидијерност између Србије и Војводине онда би оне биле једнакоправне, обе изворне, а држава би била једнака покрајини, међутим увек и свуда и одувек је другачије. Покрајина је творевина државе и израз државотворне воље, а обим и врста овлашћења покрајине првенствено се утврђују уставом и законом. Због тога се односи између, како то у Декларацији пише, централне власти и аутономије не могу заснивати на хармонизацији и солидарности, јер из јасне категоријалне разлике произлази и једино могући тип односа, заснован на овлашћењима утврђеним уставом и законом. Изгледа да је забуну или у горем случају покушај манипулације изазвала одредба члана 177. ст.1. Устава Србије који утврђује принцип сврсисходности у разграничењу надлежности, али ни сврсисходност предвиђена овим чланом устава није право покрајине, већ упутство и принцип која питања ће држава да преноси локалним самоуправама и Покрајини. На крају, захтев из Декларације да се „устопостави поверење између органа АП и централне власти“ (став 9. ред 2), као и да се „јача међусобна сарадња“ (став 22. ред 2.), не заслужују стручни коментар, већ их као неозбиљне треба игнорисати.

Све у свему, као и до сада, у вези са аутономијом Војводине још један, стручно речено, неподобан покушај да се једна територијална јединица, која је изведена и креирана, стваралачким напором његових писаца претвори у изворну, равноправну и партнерску власт самој држави. Тој намери служиће и терминологија, јер су републички органи називани централни, што је иначе у струци уобичајено за федералне државе.

Пише: Владан Кутлешић
субота, 13 април 2013 18:13

Дакле, кад год Србија или ко год у Србији, са потребним својствима, буде мењао или доносио нови устав увек ће моћи да одлучи да ли АП Војводина постоји и у ком облику и обиму. Једнако као што ће том приликом одлучити и која јој је застава, грб, химна, главни град итд. А одлуке о томе су се мењале и пре и недавно, а мењаће се и убудуће. Ако Србија не буде могла о томе да одлучи својим уставом, то ће значити да више није суверена на делу територије о коме не може да одлучује.

Аутор је стручњак за уставно право и професор на Универзитету Мегатренд